

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.

Égész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Az orgazda.

Irta: Némethy Ferencz csendőrszázados.

Az orgazda kipuhatolása fontos már a megelőző szolgálat szempontjából, mert ha orgazda nem volna, számos lopás nem követtetnék el; sok tolvaj nem lopna, ha előre nem tudná, hogy az orgazdában biztos átvéve talál, sőt sok esetben ennek előzetes, határozott utasítására lop.

Vannak oly orgazdák, kik kifogástalan, büntetlen előéletű fiatal embereket tetszerűen juttatnak a bűn ösvényére; így például felkérnek egy házi szolgát, hozna az üzletből értéktelen maradék hulladékokat, mi csak a szemébe kerül, — és jól megfizetik érte; ezen fogás idővel a szolgát egész darabok elhozatalára indítja, de veszére, mert ezzel kiszolgáltatva magát az orgazdának, ki most már a feljelentéssel való fenyegetés mellett lopni kényszeríti.

Vannak háziszolgák, nagyobb városokban házmesterek kik eleinte csak a saját szükségletükre lopnak élelmi élvezeti és hasonló czikkeket, de miután a feleslegre mindig akad vevő, merészebbekké válnak, a lopást nagyban űzik és így fejlődik ki lassankint egy egész bűnszövetség, mely üzletszerűleg folytatja a kicsiben megkezdett lopásokat.

Az orgazdák az ipar és kereskedelem minden ágára kiterjesztik működésük terét; orgazdák leginkább a nyerstermék-kereskedők, zsidárusok, zálogháztulajdonosok, házalók, maradékkereskedők és árusítók, szatócsok, aranyművesek körében fordulnak elő. Az orgazda a lopott jószágot vagy tovább adja, vagy például mint csaplóros, üzletében felhasználja. A nyerstermék-kereskedők közt, kik fémhulladékokat, rongyokat és hasonlókat vásárolnak, számos orgazda fordul elő, a vásárolt fém java része lopott jószág; különösen sok ezek közt az épülfőfelben levő házakból ellopott kilincs, cső és egyéb lakberendezési tárgy.

Kevesebb orgazda létezik a zsidárusok, még kevesebb a zálogháztulajdonosok között, habár a lopott tárgyak java része ezeknél található, de ezek mint jóhiszemű vevők pontosan elkönyvelik és nyíltan raktározásig, míg az orgazdák szerzeményüket eltitkolják s elrejtik. Kis-kereskedők, kik maradék szöveteket árusítanak el, gyakran orgazdák; ugyanis boltitolvajoktól egész darab szöveteket vásárolnak, ezeket éppen egy ruhára való részekre hasogatják szét, mit aztán egy olcsón eladnak.

Kereskedők, kik azelőtt maguk is tolvajok voltak, számos esetben foglalkoznak a lopott áruk értékesítésével s különösen fiatal tolvajokat igyekeznek magukhoz csalogtatni.

Az orgazdák kinyomozása különféle módon eszközölhető; a leglényegesebbek itt a tolvaj vallomása, a megfigyelés útján való megállapítás és a tanúk bemondása.

Ha a tolvaj nem hivatásos gonosztevő, vagy ha javulásra hajlandó és a jövőben kerülni óhajtja a lopást, ily esetekben olykor megnevezi az orgazdát, különösen ha ez által a lopott holmi megkerül, ez a büntetés kiszabásánál enyhítő körülménynek számíttatik be. A mint gyakorta előfordul, különösen akkor nem kiméli a tolvaj az orgazdát, ha ez vezette őt a bűn ösvényére s így szerencsétlenné tette, bajba keverte.

A hivatásos tolvaj a legritkább esetben fogja az orgazdát megnevezni, még akkor sem, ha büntetést teljes mérvben beismeri; rendszeres kifogása és védekezése, hogy a lopott holmit egy ismeretlennek adta el. Ezen vallomás mindig hazugság; mert a hivatásos tolvaj már csak saját biztonsága érdekében sem fog ismeretlennel összeköttetésbe lépni és paktálni; nem vall czinkosára már csak azért sem, hogy későbbi időkre is biztos átvéve legyen, részben meg azon okból nem, hogy rejtett fenyegetődzéssel, különösen a büntetés tartamára az orgazda részéről maga és családja számára segélyt csikarjon ki.

A tolvajoktól maguktól tehát nem sok esetben szerezhetünk adatokat és utbaigazítást az orgazdának kinyomozására, s főleg az említett második esetre, a megfigyelésre kell szorítkoznunk, nevezetesen, kikből áll a hivatásos tolvaj társasága, nem érintkezik-e oly egyénekkel, kik mint orgazdák tekintetbe jöhetnek, vagy mint olyanok gyanúsítottak, különösen hogy nem áll-e kereskedőkkel, őszerekekkel és zsidárusokkal és ezekhez hasonlólag foglalkozásu egyénekkel összeköttetésben. Némely hivatásos tolvaj állandóan egy és ugyanazon orgazdához fordul, míg némely orgazda csak néhány tolvajjal lép összeköttetésbe. A hivatásos tolvaj sokszor előre bejelenti az orgazdának lopási szándékát, mit szándékodik lopni s előzetesen megállapodnak a holmi értékében és hogy az hova hozassék; ily értesítések átvételére és megállapodások eszközzése végett az orgazdák előszeretettel keresik fel a tolvajok által látogatott lebujszók, kétes hírű kocsmákat és helyiségeket, miért

is ezeknek ezen irányban és célból való megfigyelése szintén ajánlatos.

Megfigyelendő továbbá, hogy hová szállítja a tolvaj a lopott jószágot; e miatt célszerű a hivatásos tolvajjal szemben várakozni, s folytonosan figyelemmel tartani, nem pedig azonnal letartóztatni. A sok esetben előzetesen értesített orgazda már várakozik a tolvajra, vagy a lakásán vagy a tett színhelyének közelében, esetleg valamely kapuszinben, sőt nagyobb áru-mennyiség elvitele végett még kocsival is. Némelykor a tolvaj a lopott tárgyakat csak bizonyos idő leteltével viszi az orgazdához, különösen ha ezzel való érintkezésének megfigyelésétől tart; ily esetben a holmikat egy előre megbeszélte helyre szállítja, honnét az orgazda később elviszi, a pénzbeli kiegyenlítést némelykor aztán úgy eszközli, hogy az utcán előzetes megállapodás szerint valahol találkozva az orgazdával, ez elmenőleg az elhaladásnál a pénzt kezébe nyomja.

Ajánlatos a tolvajnak büntetése ideje slatti levelezésére is gondot fordítani; ugyanis esetleg követelése van az orgazdától és ettől várja családjának segélyezését, miért is megállapítandó, van-e ilyesmiről a levelezésben szó s ki nyújtja azt.

A harmadik megállapítási esetben (a tanúk révén való nyomozás), az eziránt fennálló általános irányelveken kívül, főleg a besugóktól, nemkülönben a tolvaj szertőjétől kell megtudni, hová került a lopott holmi.

A hivatásos, különösen az utazó tolvaj a lopott tárgytárgyakat, arany- és ezüstneműeket, ékszereket többnyire a lopás elkövetése után azonnal postán értékesítés végett külföldi orgazdához küldi, az elutajdonított értékpapirokat pedig minél gyorsabban más városban beváltja vagy elzalogosítja.

Miután pedig erre rendszerint a lopás felfedezése előtt elegendő ideje van, ezen eljárás többnyire célra vezet és míg a nehézkes hivatalos eljárás, a lopott papírok, pénzjegyek és értékek közhírre vételével, a pénzintézeteket, pénzváltókat figyelmessé teszi és ezen a révén a keresett papír előkerül, a tolvaj már rég másutt élvezi bűnös munkája gyümölcsét.

Miután a pénzintézetek néha óvatosságból az eladó személyazonosságának igazolását követelik, a tolvaj ezt tudja, valódi személyi okmányokat lop, például katonakönyvecskét, útlevelet stb. és így már megtörtént, hogy ezen a révén teljesen ártatlan emberek fogtakak el lopás gyanúja miatt.

Nem kevesebb gondot okoz az előnyomozások során kipubátolt gyanúsítottakra az orgazdaság reabizonyítása. Ez iránt megállapítandó, vajjon a gyanúsított a lopott holmit birtokába vette-e? Ennek kiderítése céljából lehetőleg tanukról kell megtudni, vajjon látták-e a lopott holminknak az orgazdához való hozatalát, vagy egyáltalán, látták-e a tárgyakat, a melyek után természetesen az orgazda birta helyiségek szorgosan átkutatandók, a minél tekintetbe veendő, hogy némely orgazda a lopott árukat nem mindig helyezi el lakásán vagy

üzlethelyiségében, hanem sokszor nem az ő nevén levő pinzekbe vagy rakhelyeken. A helyiségek átkutatása lehetőleg gyorsan fogantatosítandó, mert az orgazdák ily holmikon hamarosan tudnak, vagy azokat megsemmisítik. Így fehéreneműből a gyárjelzést vagy a névhimzést kiejtik és mással pótolják; ruhaneműn a gombokat levágják, épügy a készítő czég czímét is eltávolítják; szöveteket megfestenek vagy gyorsan előzeteket készítenek belőlük; óralánczokat átalakítottak úgy, hogy pl. kampóval és lóóval szerelhetik fel, vagy egy más láncznak szemével vagy részeivel kiegészítetik; az órákon a gyár számait megváltoztatják; nemes fém-ből való tárgyakat megolvasztanak; a drágaköveket kitörlik és ujból foglalják; terményeket, gabonát, lisztet stb. más minőségűekkel kevernek, élő állatokat levágnak. Számtalan más esetet is sorolhatnánk fel — annyi változás fordul elő; mindegyiknél azonban az iránt kell kutatni, vajjon a talált részekben nem fordulnak-e változatlan darabok elő, melyekből a hiányokra következni és a melyekből a lopott tárgyakkal való határozott összefüggést megállapítani lehet. Így például egy nagy betörésnél a tolvajok tetemes mennyiségű ékszeren és értékpapíron kívül a fehéreneműt is ellopták. A kár százezreket tett ki. A tettesek kinyomozása az orgazdánál talált fehérenemű megállapítása révén sikerült; ugyanis habár ennek elegendő idő állt rendelkezésre, az összes fehéreneműből a kivart himzést eltávolítva, mással pótolni, tekintve hogy az eredeti himzésből mindenkor maradnak a szövet szálaival a mosás, vasalás által szorosan összekötött egyes fonalak vissza, sikerült ezeknek göresöit vizsgálata alapján és a megmaradt fehéreneművel való összehasonlítással az azonos-ságot megállapítani, mely indicziumból kifolyólag a tettesek kinyomoztattak.

Ezen körülményekre való tekintet teszi a gyors kutatást szükségessé, mert az orgazdának a legtöbb esetben rendes átvévei vannak, mint házalók, bizományosok és hasonlók, kik a lopott holmikat kisebb városokban elhelyezik, nagyobb mennyiségeket azonnal nagyobb városokba vagy külföldre szállítanak, a mely előkészületeit az orgazda még a lopás előtt megteszi, hogy a további-tást rögtön fogantatosíthassa.

A bizonyítási eljárás további folyamán a gyanúsítottakra beigazolandó, hogy a holmi lopásból eredt, mire nézve a következő körülmények veendőek tekintetbe: az eladó személyisége, az eladott holmi mennyisége és mikénti eladása, az ár, a vételánlat körülményei és a vevőnek az eladás utáni magatartása.

Az eladó személyisége orgazda közrejátszása mellett szól, ha az eladó hivatásos tolvaj, mert ez a verőjét mindenkoron a legpontosabban értesíti a lopott holmi mikénti szerzéséről, hogy az a tudásánál megfelelően alkalmazkodjék; ha pedig az eladó csak alkalmi tolvaj, úgy már ennek fellépése, magatartása oly természetű, hogy abból a jogtalan szerzésre könnyen következhetni.

Az eladás módzata és a mennyiségre nézve a vevő

lopásra következtethet, ha például egy közönséges munkásember értékes fajaktyát, vagy nagyobb mennyiségű feldolgozatlan fémét ajánl megvételre; vagy nagyobb mértékben fémhulladékokat kínál, mi csak nagy üzemben fordulhat elő, a honnét azt bizonyára nem a zsibárosnak adják el, hanem a fémszállítónak.

Az adott ár is az orgazdára bizonyíthat, mert ezek a holmik értékének egy huszadrészt fizetik, jól tudva, hogy a tolvajnak evvel is meg kell elégednie, mert tisztességes vevőhöz, jobban fizető üzletbe menni nem merészel.

A vétéjanlatnál előforduló különleges körülményeként tekintetbe veendő az, ha például az eladó az árukat szokatlan késő esti órákban hozza, ha azokat rejtett helyen tartja és ezt a vevővel közli vagy ha személyazonosságának bizonyítékát megtagadja.

A vevőnek a vétel utáni magatartása gyanúsá válik, ha például a vételt nem könyveli el, továbbá ha az árukat oly módon csomagolja el, mely elrejtésre enged következtetni, tesszem fel, ha ruhaszöveket ládából burgonyás zsákokba csomagol át, vagy ha az árukat különös sietséggel továbbítja.

A gyanusítottra a hivatásos orgazdaság bizonyítható és határozottan ennek fenforgása következtethető, ha az árukat hivatásos tolvaj adta el, mert ezek már saját biztonságuk érdekében is csak hivatásos orgazdának adják el a lopott holmit; továbbá ha az eladó felszólított, még több holmit hozni; ha a gyanusított a tárgyak megszerzésénél és értékesítésénél különös elővigyázattal él, vagy ha a kihallgatásnál nem akarja tudni, hogy kitől szerezte a lopott holmikat, pedig az orgazda nagyon is jól tudja, hogy minő lopásból eredtek az eltulajdonított tárgyak, nagyon is érdekében áll ennek tudása, hogy a továbbításnál megfelelően alkalmazkodjék, épügy jól ismeri magát a tolvajt is és ha ezt megnevezni vonakodik, feltételezheti, hogy ezt csak avégből teszi, mert fél az elárult tolvaj boszujától, ki még más tolvajlásokat is bevallhatna.

Az orgazdaság bebizonyítása a közlöttek szerint tanuk, házkutatás — a gyanusított kikérdezése — főleg azonban megfigyelés alapján eszközölhető. Az orgazda a legrikább esetben fogja magát valamásra szánni: rendszerint mindent tagad — hazudik a végtelékig — vagy legalább a hivatászerűséget igyekszik magáról elhárítani. Legtöbb siker érhető el a megfigyeléssel, melynek illusztrálására a következő esetet hozzuk fel:

Egy pincezlet tulajdonosnője az orgazdaság gyanujába keverődött. Megfigyelésére egy munkásnak öltözött rendőrtisztviselő ismételtén jött az üzletbe, bevásárlásokat tett ismételtén s csakhamar ismeretséget kötött a nővel. Gyanus külsejű egyének gyakran fordultak ott meg és titokzatosan értekeztek az asszonynyal; a munkás úgy tett, mintha ezt észre sem venné, így idővel a titokzatos felek hozzászóztak a csendes vendéghez. Néhány hét múltán, midőn ez ugyancsak az üzletben tartózkodott, rendőrök hatoltak be, a nőt elfogva, egy

bátság szobába kísérték és a boltban csak az álmunkás maradt egyedül s nyugodtan szívta szivarját. Belépett ekkor a titokzatos ügyfelek egyike, kémkedve kereste az asszonyt, mit a tisztviselő észre venén, odaszólt: «Hugom a színházba ment, s ha van valamije, hozza csak be!» Az illető erre egy ládát hozott be, melyet egy fuvaros szekeréről lopott, de vesztére, mert hamarosan elfogták. Ezen módon még azon este folyamán több tolvaj kézrekerítése sikerült.

A legénység állandósításának kérdéséhez.

Irtá: Boros Kálmán cz. őrsvezető.

Szépen fejlődő testületünk térhódítása bizonyítja egyfelől a közbiztonsági állapotok folytonos javulását, másfelől igazolja az intéző körök s az ország lakosságának számtalanszor megnyilatkozott rokonszenvét és jóindulatát.

Egy hatalmas hibája van azonban testületünknek, mely ellen meddő volt az eddig kifejtett minden küzdelem, s ez legénységünk állományának folytonos hullámzása. Folytonos fel- és leszerelés, új tagok belépése, régiek távozása. Ezen körülmény az okozója annak is, hogy legénységünk nem emelkedhet a szellemi magaslat azon fokára, mint az a jelen kor bűnöiseivel szembeni küzdelem sikeres legyőzéséhez feltétlenül szükséges.

Mi okozza azonban a létszámhullámzást? Tisztelet a kevés kivételnek — a tapasztalat bizonyítja azt, hogy a próbacsendőrk már belépése alkalmával azon titkos feltétellel lesz a testület tagja, hogy szolgál 4—5 évet, felülvizsgálhatja magát, s a végkielégítés elegendő lesz egy polgári életpálya megszerzésére; vagy megtakarít ez idő alatt annyit, hogy csekély birtoka adósságait le törleszti. Az állás nélküli iparos még ily messzire sem tekint. Ő csak abban bizik, hogy a 3 év lefolyása alatt beáll valamely szerencsés körülmény, minek folytán megélhetése a polgári életben biztosítható leendő.

Megkezdí hivatását az őrsön, hol csakhamar belátja azt, hogy egészségi állapotánál fogva felülvizsgálatra kílátása sem most, sem jövőben nem lehet, — s a nagy drágasági viszonyok vagy költséges passziói folytán nem takaríthat meg annyit, mint azt kezdetben remélte, elcsügged, s alig várja a 3 év leteltét, hogy leszerelhesse. Az ily egyénekből természetesen hiányzik a szorgalom, az ambíció, s nem válnak a testület használható tagjaivá. Unottan teljesítik kötelességüket, s még jó ha igyekeznek legalább oda irányulni, hogy valahogy a fenytéseket elkerüljék.

Sokat lehetne írni e tárgyról, s hogy azt nem teszem, annak oka az, mert mással óhajtom betölteni e papír hasábjait. Hogy legénységünk tagjait ne a fent említett titkos vágyak ösztönözzék a belépésre szükséges, hogy, ha nem is végleges, de legalább átmeneti életpályává változtassuk at testületünket. Oly életpályává, hol ne csak 3—4 évet töltsön el a belépett tag, de hol buzga-

lommall, odaadással és kötelességszerűleg híven szolgáljon mindaddig, míg innen igényjogosultsági bizonyítvánnyal ellátva visszaléphet a polgári társadalomba, vagy végleges életpályát nyerve, a testület tagja marad mindaddig, míg nyugdíjazása folytán állandó állami ellátást nyer.

Mit érnenk el ez által? Sokkal többet, mint a meny-nyit kevés szavakkal szűk papíron kifejezteni lehet; de részletezzük egy kisé. Első sorban megszűnne a folytonos fel- és leszerelés. Másodszor kipusztulna legénységünkől az akarat, ambíció és cselekvés nélküli egyének tömege, szóval a salak, s megmaradna a komoly, tehet- és szolgáltni kész legénység, mely becsavaggyal és odaadással teljesítené a köző érdekében nemes hivatását.

Harmadszor, a közbiztonsági állapotok fellendülésével ugy az intéző körök mint a társadalom osztatlan rokonszenvét megnyerve, testületünket most még nem is álmódott magaslatra emelnők.

De miként volna mind ez keresztülvihető?

Sok tervet, sok vitát volt alkalmam hallani. Sokan a legénység becsavagjának megszüntet emlegettek és kilépésének okát a katonai fegyelemben keresik. Ezeknek nincs igazuk. A belépő próbacsendőr tudja azt, hogy katoná marad itt is, s a katonai ételtel járó szabályok s törvények ugy szólnak megfénymított alakban lesznek véle szemben alkalmazva, ez tehát ok a kilépésre nem lehet.

Sokan a nőtlen életre utalnak, mint oly okra, mely a legénységet a kilépésre készíti, míg mások kilépnek azért, mert altisztí rangot elnyerniök nem sikerült.

Az emberi humanizmus legszebb alakjában ott érvényesül, midőn a csendőrség legénységének nősülését korlátozza. Mi lenne akkor, ha a nősülés korlátokhoz kötetlen, szabad volna. Egyfelől megszűnne a bajtársiasság, az aszonyok nyelve s a feltékenységgel párosult irigység a vizsál és békétlenség magvát hintoné el a most egymással békében élő örsalakok között. másfelől megszaporodna a társadalom páriának száma, gyakoriak volnának a szükség s nyomor kényszerítette megvesztegetés és egyéb törvénybe ütköző cselekmények és az azt követő eltávolítások. A bűnöző csendőr cselekményének keserű gyümölcsét a nyomorba jutott nő és gyermekeknek kellene lenyelni.

Altisztí mindenki nem lehet, ezt a tények bizonyítják. Nem mindenki alkalmas a szolgálat, a fegyelem kezelésére s a legénység oktatására, s ha ezen elv változást szenvedne, akkor beállna azon sajátos helyzet, hogy a jó csendőrből rossz altisztí váltott, kinek önhibáján kivüli tehetetlensége miatt kell a testületől megválnia.

Az igényjogosultsági bizonyítvány jelen alakjában legénységünkre vonzerőt nem gyakorol, azért, mert a középiskola IV. osztályának elvégzéséhez köti a köztisztviselői állás elnyerését, e nélkül pedig a csendőr csak szolgai, vagy útmesteri állást nyerhet el, de ez utóbira is akad számtalan középiskolát végzett pályázó, míg testületünk tagjainak legnagyobb része alig végzett egyebet az elemi iskola 4—6 osztályánál.

Mi tehát a teendő? Az új oktatási és foglalkozási módszer folytán már a próbacsendőr első kiképzése felőli mind azon tananyagot, melyet a csendőrnök tudnia kell, s midőn az örsre kimegy, ott ugyszólván csak a már tanult anyag ismétlésére kell hogy törekedjek oly mérvben, hogy azt el ne felejtse. Idő tehát marad az önképzésre elég.

Miután a foglalkozási idő alatt a csendőr egyebet amugy sem tehet, tanulnia kell. De mit tanuljon! A törvények, rendeletek, parancsok, tanulmányozása nem történhet az általános műveltség hátrányára, s épp ezért már a kiadott felügyelői rendelet akként intézkedik, hogy szereztessenek be könyvek, melyek a csendőr ismereteit szellemi látókörét tágítani alkalmasok, mint pld. földrajz, történelem stb.

A számtant az örsön már oly módon tanítják, hogy egy 2—3 éves csendőr a polgári iskola I—II ik osztályának tananyagával tisztában van, pedig e realis tudományos ág a legszárazabb, s az egyén mégis elsajátítja azt. Miért ne tanulhatná hát az előirt összes iskolai tananyagot?

Számtalanszor tapasztaltam azt, hogy még a legkedveltebb, kilépni készülődő csendőr is mily fokozott érdeklődéssel figyelt, midőn az iskola magasabb osztályaiban szerzett csekély tudomásom folytán a természetrajz, földrajz, természettan, nyelvtan, történelem vagy csillagászatban legegységesebb részéből velök foglalkoztam. Értethető hogy még nagyobb lelkesedéssel figyelt az ambíziósus tudni vágyó csendőr, — s nem láttam magam körül az álmos szórakozott arcokat, melyek lelohasztják a legtörelmesebb oktató munkakedvét is. Mindezen tények bizonyítják, hogy legénységünk a kellő nevelés mellett alkalmas arra, hogy belőlük művelt hasznos csendőrök váljanak.

Szeretessésem tehát be a polgári iskola I-ső osztályának tankönyvei, s 2—3 év múlva a törekvő csendőrnök nyújtassék alkalom arra, hogy a saját szorgalma folytán vizgázzék. Ekkor a II-ik osztály tananyaga volna beszerzendő, hogy újabb 2—3 év múlva a törekvő egyén ismét vizgázhasson. Hasonló módon történjék a III. és IV. osztály tananyagaival is.

Számtalan eset bizonyítja azt, hogy a csendőrségnél bizonyos intelligenciára szert tett egyén minden tanítás nélkül, önszorgalomból vizgát tesz a polgári iskola IV. osztályát felelő tananyagból, fényesen beigazolván azt, hogy a tananyag megértéséhez nem feltétlenül szükséges a professzor magyarázata, s mind ezt elérli alig egy-két évi tanulás után. Mennyivel könnyebb tehát a csendőr helyzete, ha a négy osztály tananyagának megtanulására 8—10 esetleg 12 év áll rendelkezésére.

A szorgalmas csendőrt tanulásra buzdítja saját jövőjének érdeke, a kevésbé szorgalmast a hűség, a szegény, nehegy társaitól elmaradajon; lelkesítenék örsparancsnokának buzdító szavai, s végül az első vizsga letétele után az elért eredmény.

Természetes, hogy az önképzés nem történhet a szak-

tudományok rovására, mire felügyelni az őrsparancsnok s a szemlélő előjárók hivatottak.

S bonczolgassuk, mit érünk el mindezekkel?

1. Az iskolai végzettséggel nem rendelkező csendőr korlátoltságot megszünteti a szellemi feljuttatás, a csendőr művelt emberré válik, ki szolgálati fellépése alkalmával szellemi feljuttatása folytán felette áll a társadalom feljuttatásának, a gonosztevőknek.

2. A csendőr, ha altiszti elő nem is léphet, bevárja a 12 év leteltét, mert ez idő alatt megszerzi a képzést a köztisztviselői pályára, nem igyekszik magát felülvizsgálatni, s az állam ily módon sok kiadástól kímélve leendő.

3. A testület tekintélye nő a lakosság szemében, ezzel együtt a tisztelet is, s szolgálati fellépés alkalmával a csendőr alig fog azon helyzetbe jönni, hogy kényszer-csközrel szerezzen érvényt a törvény akaratának.

4. A testület ily módon törekvő, megállapodott egyénekből állván, nem csak a megelőző szolgálat kezeltetik fokozottabb mérvben, de büncselekmény elkövetése esetén a tapasztalt ügybuzgó csendőr minden esetben hatványozott mérvben fog eredményre törekedni, — mint a jelenkor csendőreinek tekintélyes hányada.

Saját egyéni véleményem ez, lehet, magdévá teszi az olvasó, lehet hogy nem. A ki ismeri az anyagot melyből legénységünk zöme áll, a ki ismeri népünk fiainak tudni vágyó lelkét, természetes esztét és tanulásra szomjas hajlamait, nem fogja állítani azt, hogy értekezletem egy megvalósíthatatlan eszme, melynek gyakorlatba való átvitele eredménytelen lenne.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A látszat.

Közlí: Dobrai Mihály őrsvezető.

„A látszat könnyen csal”, mondja a példaszó. Különösen áll ez a bűnügyekre nézve, a hol a látszat könnyen ártatlanokat foszt meg szabadságtól, becsülettől, sőt az élettől is. Hány esetet ismerünk a gyakorlati életből, midőn a látszat és véletlen körülmények sajátosságok találkozására folytán keletkezett látszólagos bizonyítékok alapján ártatlan emberek börtönrre vettek, elítéltek, sőt bitófán szenvedtek mártír-halált.

Es épen, mert a bűneseteknél a legértékesebb emberi javak forognak kockán, a nyomozó közegeknek hatványozott óvatossággal kell magát körülbátyáznia, nehogy a látszat csalfa képétől tévútra vezetette, ártatlan emberek megbucroztatásának legyen az okozója.

A tiszakürti őrs egy járőre 1902. év május havában rendes szolgálat teljesítése közben Tiszanagytrév községben arról értesült, hogy K. M. ottani lakos nyitott lakásában levő zárt szekrényből ismeretlen tettes száz korona készpénzt és egy női aranygyűrűt lopott el.

A járőr egy községi közég kíséretében a helyszínre menve, első sorban a kározt kérdezte ki, a ki előadta, hogy felesége reggel hat órákor a szekrényben elhelyezett pénztárczából egy koronát vett ki a napi szükséglet beszerzésére, azután a pénztárczát a benne maradt összeggel és gyűrűvel a szekrényben levő fehérenemű

közé dugta, a szekrényt becsukta és a kulcsot az ágyba rejtette. Ennek megtörténte után nevével együtt az udvar végén levő kertbe mentek, hol egész estig foglalkoztak. Munka végével a szobába térvé, kezét megmosta és törülközőkendőt kért a feleségétől. Neje erre az akkor is zárva volt szekrényt felnyitva, azonnal észrevette, hogy a pénztárcza nem azon a helyen van, a hová tette, hanem a fehérenemű tetéjére van téve. A pénztárczát megvizsgálva, azt is azonnal megállapította, hogy a száz korona és az aranygyűrű hiányzik belőle. Azonban más tárgy sem a lakásból, sem a szekrényből nem hiányzott. E mellett a szekrényen és annak zárján a legcsekélyebb erőszak nyoma sem látszott.

A helyszíni szemle megtartása után járőr még megállapította, hogy a károssal egy fedél alatt, a közös konyha által elválasztott másik szobában egy özvegy asszony lakott, kinek 18 éves leánya egész napon egyedül volt a lakásban. Miután pedig világos volt, hogy a lopást csakis a helyi viszonyokkal teljesen ismerős egyén követhette el és másrészt ugy a káros, mint neje, valamint az említett leány is, határozottan állították, hogy az egész nap folyamán senkit sem láttak a lakásba bejönni, a járőr gyanúja önkéntelenül a leányra irányult, ki azonban a legnagyobb felháborodással tiltakozott a gyanúsítás ellen. A járőr erre házkutatást tartott a leány lakásán, még pedig a leány készséges hozzájárulása mellett és nem csekély meglepetésére a leány szekrényében azonnal megtalálta a lopott összeget és a gyűrűt.

A leány egészen kétségbeesett és szinte eszméletlenül roskadt össze a bűnleket felmutatásánál, azonban most is váltig erősítette ártatlanságát és bizonyította, hogy fogalma sincsen arról, hogy a lopott tárgyak miként kerültek birtokába.

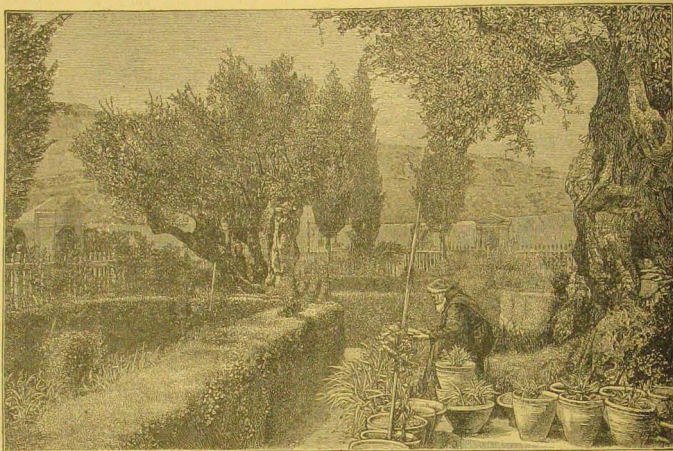
Természetes azonban, hogy a tényekkel szemben hiába volt minden tagadás, a járőr a leányt letartóztatta és a bűnlekekkel együtt átadta a bíróságnak.

Ezzel az ügy a csendőrség részéről befejezt és nyert volna, ha a járőrvezetőt nem háborgattak volna bizonyos kétélyek, melyektől megnyugodni nem tudott. A leány ártatlannak látszó arca és a bűnösökétől annyira elütő kétségbeesése folyton ott lebegtek szemei előtt és bármint igyekezett a kétségbevonhatatlan tények felidézésével magát megnyugtanni, nem tudott attól a gondolatától megszabadulni, hogy ez esetben egy ártatlan embertársát fosztotta meg becsületétől.

Ez a gondolat folyton sarkalta és ösztönözte, hogy a vélt sörmetét jövéntani igyekezzék. Ennek a lelki kényszernek következtében minden alkalmat megragadott, sőt szabad idejének nagy részét is arra fordította, hogy ebben az ügyben a vélt homályt eloszlassa és a valódi tettes kiderítésével az ártatlan leánynak visszaszerezze szabadságát és becsületét.

Es a következmények csakhamar beigazolták, hogy a derek csendőr nem csalta meg ösztöne és lelki nyugalmát a vélt jogtalanság elkövetése nem ok nélkül zavarta meg.

Hosszu, kitaró és valóban rendkívüli buzgalommal vezetett kutatásai folyamán ugyanis megállapította, hogy a károsonak egy okafárvére hosszabb időn át hűséges udvarlója volt a letartóztatott leánynak, sőt annak kezét is megkérte: de a leánytól kosarat kapott. A szuhancz erre több hitelt érdemlő tanu bemonadása szerint ismétlenül kijelentette, hogy az elutasítást meg fogja magát bosszulni és a leánynak jó hírnevét tönkre teszi, hogy ily módon megbecsületelnie, minden legény elforduljon tőle.

A Gecsemáne-kert.

Eme fonalon elindulva a csendőr csakhamar olyan tanukat is talált, a kik igazolták, hogy a lopás elkövetése napján ezt a suhanczot a káros házába menni látták.

Ezen tények megállapítása után a csendőr a suhanczot vonta kérdőre, a ki kezdetben tagadtott ugyan mindent, sőt azt is tagadta, hogy a káros házában a kérdéses napon járt volna, sőt határozottan azt állította, hogy ezen a napon reggeltől késő estig apjával a mezőn dolgozott.

Hanem mikor a tanuk szemébe mondták, hogy igen is látták a lopás napján a káros házába menni és saját apja is meghazudtolta, a fiatal suhancz, látva további tagadásának hiábavalóságát, megtörtött és beismerie a lopás elkövetését. A részletekre nézve előadta, hogy bosszuszomját kitöltendő, belopózkodott unokafivére lakására, és miután tudta, hogy a szekrény kulcsát hol szokták tartani, azt elővéve a szekrényt kinyitotta és abból a tárczát kilopta. Ennek megtörténtével megleste mikor a szomszéd szobában lévő leány kiment az udvarra, s ekkor hirtelen beosont annak szobájába és a pénz-tárczát annak nyitott szekrényébe téve, óvatosan eltávozott a házból.

A csendőr most már a ravasz suhanczot kísérte a bírósághoz, mire az ártatlan leány is csakhamar visszanyerte szabadságát.

*

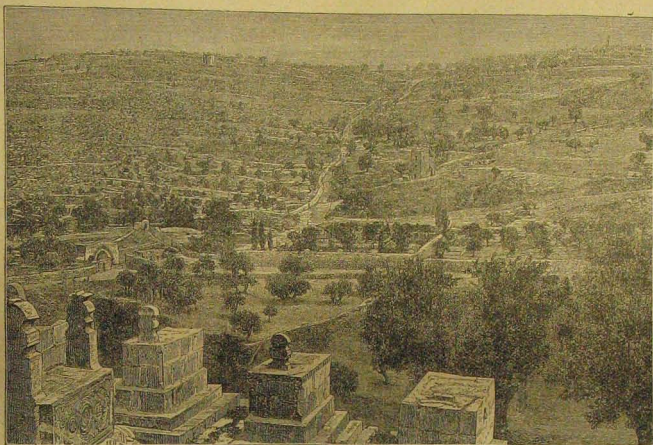
Ime, mire vezethet a látszat. Ha a derék csendőr nem annyira lelkiismeretes, a szegény leány alig kerülte volna ki a súlyos börtönbüntetést és a gaz suhancz nemcsak hogy megmenekül a megérdemlett büntetéstől, de egy ártatlan leány becsületét s egész jövőjét megsemmisítve, feltétlenül diadalt aratott volna.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Egy amerikai város felemelése.

Amerikában már néhány hónap óta foglalkoznak azzal a nagy munkával, hogy Galveston városát néhány méterrel a tenger színe fölé emelhessek. Az amerikai vállalkozó szellem eléggé ismeretes s nem lehetetlen, hogy megcsinálja.

Galvestonnak körülbelül negyvenezer lakója van és egy alacsony sziget mentén fekszik, a texasi partvidéken. Itt áramlik az egyik oldalon a mexikói öböl, a másikon a Galveston-öböl, a hol a hajók kikötnek. A vasutak és hajók középpontja e város, a délirányban történő kivándorlás találkozó helye, és különben is nevezetes buzaszállításáról és gyapotkereskedéséről. Különös és szomorú hírre tett szert, a mikor 1900 szeptember nyolcadikán teljesen tönkre ment. A golf felől óriási hullámvérés támadt, a mely teljesen elöntötte a várost és egyszerre ötezer ember lelte jóformán vízhalálát és körülbelül 17 milliónyi kár történt. A szerencsétlenség után a város minden törekvése csak arra irányult, miképen lehetne másnemű szerencsétlenséget kikerülni. A város a legjelesebb építő mérnökökből bizottságot nevezett ki, a kik különféle tervekkel állottak elő. A melyik a legjobbnak látszott, azt elfogadták. E terv szerint a várost ott, a hol a golf közelebből érinti, óriási vastagságú beton fal golfja védeni a víz betörése és pusztítása ellen. A fal öt méter magasságú lesz, de hogy mindenképen biztos is lehessen az eredmény, szükséges körülbelül háromezer házat két méternyire felemelni jelenlegi helyzetéből. Több mint tízmillió köbméter homokot kell erre a célra szállítani. A városi tanács ezzel a javaslattal meg volt elégedve. A körülbelül egymillió ötszáz ezer

Az olajfák hegye.

dollárba rugó költség megszavazását a népre bízta és miután ezt az első ülésen végérvényesen el is határozták, az egész nagyszabású munka megkezdésének semmi sem állotta útját.

Két évvel a szerencsétlenség után a munkát megkezdtek és 1904 július hónapjában be is fejezték. A nagy beton fal elkészült. A fal öt méter magas és hat méter hosszúságban nyulik a tenger partján, a hullámtörők mentén. De ez a munkának csak kisebb része volt. A nehéz munka csak akkor kezdődött, mikor a várost kellett emelni. Több amerikai nagy vállalkozó, a kik az egész munkát vezették, csaknem az utolsó pillanatban vonakodott a munka megkezdését elvállalni, mert a kitűzött összeg sokkal kisebbnek látszott, sem hogy nyereségre lehetett volna számítani. Mikor csak az oda szállítandó nyers anyagot akár hajón, akár vasúton mérlegették, olyan számot kaptak, a mely csaknem lehetlenné tette a munka befejezését. A bagger-gépeket Európából szállították. Galveston házai nem úgy vannak építve, mint nálunk Európában szokás. Nem állanak egymás mellett, hanem mindenik külön. Ez főleg áll az úgynevezett villa sorra, a hol a házak inkább köből vannak építve, míg a többi, noha 3—4 emeletes, fából készült alkotmányok. A legérdekesebb volt, mikor a két gyönyörű templomot emelték. A templomok mindegyikének emelése 6000 dollárba került. A házak alját homokréteggel látták el, a melyből lassankint teljesen kiszáritották a vizet. A mikor a házak emelését befejezték, az utóakra került a sor. És rövid idő alatt egész Galveston városa jóval magasabban fog feküdni. Ennek a különös munkálatnak a színhelyére ezer meg ezer ember siet, hogy a művet csodálhassa. A házak emelése Amerikában már nem újság. De az egész működés, utcáknak és tereknek ily módon, bagger-gépekkel való emelése még Amerikában is feltűnést kelt. Sokat vitáztak azon

a kérdésen is, hogy a házak nem fognak-e szenvedni ettől az eljárástól. Szakavatott körök azt állítják, hogy nem. De igen megromlott Galvestonnak vegetációjára. Galvestont ezelőtt Oleander városának hívták. Meg is érdemelte ezt a nevet, mert uton-útfélen a legremekebb oleander fa diszlett. Ennek ma, sajnos, vége. A város elvesztette kerti jellegét, de hát valmit csak ér az is, még ezen az áron is, hogy az 1900-ik esztendőhöz hasonló szerencsétlenség nem fogja hamarosan sújtani.

KÉPEINKHEZ.

A Szentföldről.

Kegyelteljes áhitattal tekint a nagy hót és feltámasztás ünnepén a keresztény hívó amaz emlékeztető helyek felé, hol az emberiség legnagyobb vértanúja élt és szenvedett dicő halált tanaiért. Magasztos életpályája, mely az evangélium szent lapjaiban vált közkincsünké, a természet által ragyogó keretbe foglalva elevenül fel újra itt s rég elmúlt századok ihletett nyoma beszél minden köből az ivadeknak. Krisztus vére hullását véli látni ma is még a buja zöld gypsen, halállal küzdő sóhajátását hallja rezegni az olajfák sötétlő hegye fölől s az évezredek nagy tragédia mintha csak tegnap történt volna, oly frissen sarjad fel emlékezete kedélyünkben. A keresztény lélek eme borongós és mély, bensőségteljes és felemelő hangulatának szolgáljanak támogatására azok a képek, melyeket az emberiség történetének ez örök nevezetességű színhelyéről ma bemutatunk.

Nazaret, Krisztus szülőinek lakhelye s a gyermek Jézus első életéveinek színhelye (újabb tudósok születési helyének is ezt mondják) ma már elpusztult s En-Násira kis

város, a Tebel és Sikh déli völgykatlanában, csak részben fekszik a régi város helyén. Lényeges különbség azonban a régi bibliai város s a mai palesztinai hely között alig létezhetik, bár kétségtelen, hogy egykor, a mi időszámításunk kezdete táján, Nazaret, a félreeső vidéki város, melynek lakóiról gúnyosan szokták kérdeni: «Mi jó lehet Nazarethől?» aligha számlálhatótt falai között tízezer lakost, a mennyi jelenleg van. A város most is kőfallal van kerítve, melynek piszkos fehér falaira tavasszal kaktuszok és kuszó növények fonódnak, míg alatt füge és olajfa borítja. A lakosok igen csekély kivétellel keresztények, azonban különböző felekezetek szerint oszolva meg; foglalkozásuk túlnyomólag kertészet és mezőgazdaság, bár néhány iparral, sőt gyapjú- és gabnakereskedéssel is foglalkozik.

Szokásaikban és öltözetükben bizonyos régi sajátosságokat őriztek meg. A lakodalmak alkalmával a nők episkés mellényeket hordanak, homlokukat, mellüket pénzdombok díszítik és tevéjükre is sálakat borítanak. A város egyedüli kútja a «Mária-kút», melynek környékén gyűl össze, különösen esténként, a város lakosságának nagy része, épen úgy, mint XIX századdal előzőlt, midőn nagyon valószínű, hogy a gyermek Jézus és anyja is megfordultak e kútnál. A rege és talán a zarándokok pénzére vágyakozó elmesésség tudni vél még bizonyos részleteket a szent család történetére vonatkozólag, megmutatják a nevezetesebb helyeket, bár maga a «szent ház» eltűnt e helyről, a «törökök berontásakor angyalok vitték el biztosabb helyre és egy pár kísérelgetés után véglegesen Olaszország földjére, Loretoba tették le», hol csakhamar a világ egyik legnagyobb búcsújáró helye keletkezett, míg a csendes Nazaretet aránylag ritkán keresik fel.

Sokkal ismertebb a turisták előtt a Gerizim vagy az olajfák hegye s a Gesemane-kert, a nagy hét által ünpelt eseményekben oly sokat emlegetett helyek. Jeruzsálembe még most is ezerével vándorolnak a zarándokok s e híres helyeket mindenik felkeresi. Sok nézni való nincs rajtuk. A hajdan tejfel-mézszel folyó Kanaán ma általában rideg, kopár tartomány, hová nem a természet szépségei, hanem csak a multak emlékei vonzzák az idegeneket. Maga a hírneves Jeruzsálem, századokon át a világtörténelem egyik középpontja, sivar, kopár hegymedenczében fekszik, körülzárolva minden oldalról sarga, sziklás ormokkal. E magaslatok csupán kelet felé nyílnak meg, szabad kilátást engedve a Holt-tenger hajjaira és Arabia hegyeire. E köves vidék közepén, egyenletes és meghajlott talajon egy sáncz keretében terjedelmes romok tűnnek fel; ciprusok, aloék és kopál-cserjék, néhány meszelt sirhoz hasonló árak kunyhó borítja eme romhalmazt: ez a búskomor Jeruzsálem. Kiszáradt csermelyek, kopár sziklák, felig elpusztult és himondhatatlan mennyiségű piszokkal borított romok viselik ma azokat a nagy neveket, melyek gyermekkorunk óta ismeretesek előttünk. Pár évtized előtt azonban a vallásos angolok és amerikaiak milliókat fektettek be, hogy a szent földet ismerte és kissé vonzóbb külsejűvé tegyék. Ilyen kopár vidék az Olajfák hegye is, melyet a várostól a Jozafát völgye választ el egy kavicsos mederrel, melyben itt-ott esős időben víz is fordul elő és melyet a régi híres Kidrosz patak nevével neveznek.

E völgyben még ma is sirok vannak főképp, melyek közt nevezetesebbek Ábrahám és Máriaé, mely utóbbinak sírja barlangi templommá alakítottatt. Az E sír mellett emelkedik 819 méter magasra az Olajfák hegye, honnan Jeruzsálemre s környékére egész a Holttengerig a leg-

sebb kilátás nyílik. A tetőn egy mecset van. Itt mutatják Jézus lába nyomát, a melyet akkor hagyott ott, midőn az égbe szállott, ezért a katolikusok áldozó csütörtök napján régi szerződés szerint a mecsetben valóságos misét tartanak. A hegy nyugati lejtőjén fekszik a latin kolostorhoz tartozó s kőfallal körülvett Gesemane kert, melyben 8 régi olajfa s a kőfalon szent stációképek láthatók. Kelet felé fekszik Bethania falu, az a hely, hol Jézus gyakran tartózkodott s hol Lázár feltámasztotta. Ugyancsak az Olajfák hegyének lábában találunk egy árkot, melyet zsidók, keresztények és mohamedánok egyaránt Jákob kútjának neveznek, a melyről a Genesis XXXIII. könyvében van szó. 75 láb mély, de régebben még mélyebb volt. Hosszú kötél segítségével húzzák belőle a vizet. Nyáron gyakran kiszárad. Átmérője hét és fél láb s kőfallal van kirakva. Lehet, hogy a fölébe épült templom romjai, mely a keresztések idejében pusztult el, s a sok behullott kő apasztották mélyét. Állítólag itt volt színhelye Jézus találkozásának a szamaritanusnővel.

HIREK.

Az írásbeli ügykezelés egyszerűsítése. Lapunk mai számának «Hivatalos rész»-ében egy a honvédelmi miniszter által kiadott «Körrendelet»-et találunk olvasóink, a mely miután a katonai írásbeli ügykezelés egyszerűsítésére vonatkozik, minden csendőrt kell, hogy érdekeljen, azért arra az olvasó figyelmét itt is felhívjuk.

A kutya a csendőrség szolgálatában. A kutya, e sok jó és nemes tulajdonsággal bíró állat, mely különben már ösidőktől fogva az ember szolgálatában áll, újabb időben a közbiztonsági szolgálat terén is alkalmaztatásra talált.

A németországi rendőrség ugyanis egy bizonyos fajok keresztezése által tenyésztett kutyákat tart szolgálatában, melyek kitűnő szimatjuknál fogva, különösen a nyomozás terén tesznek igen jó szolgálatokat. Az eszme bárki volt is, mindenesetre életre való, mert hiszen ha a kutyát lehet igavonásra, élet- és vagyonmentésre, nyáj- és házörzésre, vadászatra, stb. söst hadi célokra is használni, miért ne lehetne a közbiztonság őreinek is szolgálatába állítani? Hiszen a jó kutya a csendőr oldala mellett, annak személyes biztonságára nézve is sokat ér és számos fegyverhasználatnak lehet megakadályozója; látása, hallása és szaglása szintén messze túlszárnyalja az embernek ezen érzéki tulajdonságait s úgy ezzel, mint a közmondásossá vált hűségével az embernek, tehát a csendőrnök is igen jó szolgálatokat tehet. Epen ezért — a mint értesülünk — a csendőrségi felügyelő javaslatára — ki különben a kutyának a csendőrség szolgálatába való állítása eszméjével már régebben foglalkozott s ki székesfehérvári kerületi parancsnok korában a csendőrség szolgálati céljaira alkalmazandó kutyák beoktatásához egy szakszerű utmutatást is állított össze — a honvédelmi miniszter megengedte, hogy a kutyák a csendőrség szolgálatában az I.-és VII. számú csendőrkörletek határszélei őrséin kipróbáltassanak s ezzel kezdetét veszi azon problema, melynek helyes megoldása a kívánt sikert biztosan meg fogja hozni s a csendőrség portyázó tagjai a kutyában egy mindig megbízható segítőtársat fognak találni.

Elhalálozás. Krasznai János járásörmester, eperjesi járásparancsnok, márczius 18-án elhalt. Temetése bajtársai őszinte részvétele mellett katonai dísszel folyó hó 20-án ment végbe.

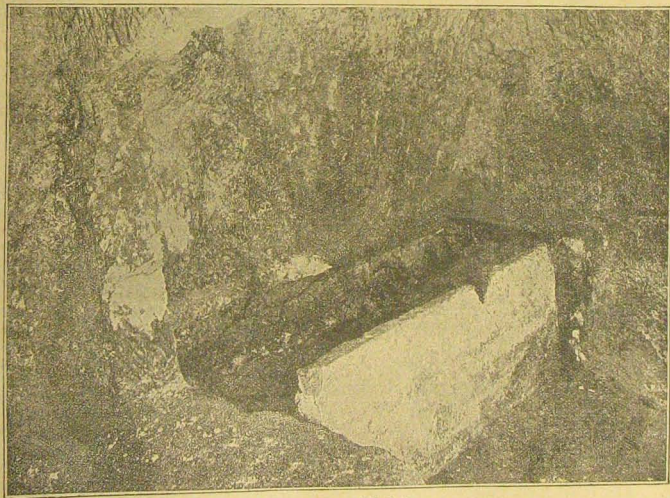
KÜLÖNFÉLÉK.

A szultán udvarából. Az udvari ceremóniák körülbelül egyformák az egész művelt világon s többé-kevésbé exotikus országokba kell mennünk, ha e merev szertartásoktól némi eltérést akarunk látni. A legerjedtebb szertartás a csók szertartása, különféle alakokban. A spanyol királynak például a kezét csókolják meg kihallgatások alkalmával, a japánok a papusát, Franciaországban pedig az államfő arcon csókolja azt, a kit a becsületrenddel kitüntet. A török udvarban is megvan a kézesókot a szultán évenként kétszer, a nagy és kis bajram ünnepe alkalmával követeli meg a főméltóságoktól. A szultán ilyenkor a Yildiz-kioszkból nyitott udvari fogaton a dolma-bagdsébe megy a császári hercegek, pasák, udvari főméltóságok kíséretében, kik lóháton követik. A palota előudvarában bevezetésül áldozati szertartást tartanak, egy fölczifrázott, aranyozott szarvú bárányt áldozva föl. Az uralkodó mint kalifa, azaz mint az iszlám feje, úgy jelzi az áldozásban való részvételét, hogy egy aranykessel megérinti a bárány nyakát. A szertartás végétével nagy fogadás következik a trónteremben, a világ legnagyobb termében. A szultán helyet foglal a trónon, egy imám imát mond, a főszertartásmester a szultán elé járul s gazdag aranyhímzésű selyemszalagot vesz át tőle, melynek egyik végét a trónhoz köti, a másik végét pedig valamelyik udvari méltóságnak adja át. A szultán jelt ad, a zenekar rákezd a hamidieindulóra s az addig mereven álló fényes gyülekezet egyszerre megélénkül. A nagyvezér odajárul a trón elé, mélyen meghajol s megcsókolja a szalagnak a szultán trónjához

erősített végét. Ez a bizanczi-keleti «kézesók». Utána következnek a miniszterek, tábornokok s többi udvari méltóságok. A második csoportot a seikül-izlam vezeti, a ki legelőször járul a csókhoz, s kitüntetésből nem a szalagot, hanem a szultán ruhájának a szegélyét csókolja meg, a ki seikül-izlamot azzal is kitünteti, hogy a csók alatt fölemelkedik trónjáról. A kiket különösen kedvel, azokhoz pár szót intéz s megengedi nekik, hogy másodsor is megcsókolhassák a szalagot. A szertartás végétével a szultán visszatér a trónteremmel határos magánlakosztályába. A szertartáshoz kivényelt csapatok évszak szerint forró teát vagy hűtött citromvizet kapnak.

Olvasztott fa. Bizonnyal francia vegyész kitalálta, hogyan kell a fát megolvasztani. Ez a találmány tudományos szempontból is érdekes, de az ipar terén nagy változásokat hozhat létre, mivel az olvasztott fát könnyen lehet különbözőképp mintázni. Már olvasztott fából való betümintákat is készítenek nyomdák számára a gyorsan kopó ölbetűk helyett, melyek a velők dolgozók egészségét is megtámadják, rohamosan terjesztve a tüdőbetegségeket. A mint állítják, az olvasztott fának a nedvesség nem árt, sőt a tűz is alig, és minden olvasztott fa lényegileg egyforma, bármely fanemből való legyen is.

Vasuti sineket, kocscikerekeket is öntöttek olvasztott fából, melyek előnyösege meglepő. A kocscik járása zajtalanabb, surlódása állandó és kopása kisebb, mint az aczélsineké vagy kerekéé. Egyideig azonban még a jövőé marad a találmány haszna, mert a most ismert olvasztási mód sokkal drágább, sem hogy a vasat ki tudná szoritani.

A szent sir valódi helye.

Szerkesztői üzenetek.

A szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

S-1 örsvezető. Kérdezze meg a szakaszszerkesztőnőktől.

Szamosmenti örsvezető. A fővárosban csupán a dr. László Mihály-féle gimnázium (V. Hold-utca 19) bír nyilvánossági joggal és adhat ki érvényes bizonyítványokat. Ha az ön által kértetett nem azonos ezzel, akkor csak a vizsgára készítheti elő a tanulót, de bizonyítványokat kiállítani nincsen joga.

S. J. 1. és 2. Nincsen iskolai kvalifikációhoz kötve. 3. A magyarokon kívül még legalább egy másik nyelv. 4. Érettségi bizonyítványa.

Havasai zsandár. A kérdésre elvből nem adunk véleményt. A dologban csak a szárnyparancsnokság dönthet.

H. F. 1. Minden évben ugyanegy képet nem közölhet. De a miniszterelnök tavalé nem is volt a zsebkönyvben. 2. Erről még nem nyilatkozhatunk. 3. Terveben van véve, de hogy mikor és mi valósul meg belőle, az a jövő titka. 4. E tekintetben forduljon a szakaszszerkesztőhöz.

K. J. Kérdése szolgálati ügyet érint, nem válaszolhatunk.

Tanosztály. A lapok egyszerre lesznek postára adva, tehát egyszerre is kell hogy oda megérkezzenek. Bizonyára ott lesz valahol a hiba. Ha alaposan utána néznek, ráfognak jönni.

H-th őrmester. A honv. miniszterium segédhivatali igazgatója utján rendelhető meg.

S. J. örsvezető. Mi is úgy tudjuk, hogy június 10-re lett elhalasztva.

Baróti őrs. Kérdezzék meg a szárnyparancsnokságtól.

P. J. Nem a kerületet jelenti.

B. őrmester. Cégek vagy intézetek megbízhatóságáról nem adhatunk felvilágosítást.

V. J. Ha az őrsparancsnok rendelkezésével nincsenek megelégedve, jogukban áll szolgálati uton, tehát őrskihágatás utján a szakaszszerkesztőhöz fordulni. Mi az ily kérdésekre elvből nem válaszolunk.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

A fent látható betűnek egy bizonyos rendszer szerinti összeállítás után egy gazda-közmondást nyerünk.

Verstalány.

Az első szótágom zajos nem lehet;
A második tagom örködni szeret!
Kettő együtt véve jól ismert egyén,
Örködik felettünk és a vármegyén.

Számrejtvény.

Van egy szám, a mely annnyival kisebb 15-nél, mint a hány-nyal négyszerese nagyobb 15-nél. Melyik az a szám?

Megfejtési határidő: 1907 április 7-e.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet-királyné sanatoriumi sorsjegy lesz kisorsolva.

*

Lapunk 10. számában közölt fejtörők helye megfejtése:

Képtalány: „Jóból is megárt a sok”. — **Verstalány:** „Sír, zsir, hír, nyír”. — **Betűrejtvény:** „A hét eseményei”.

*

Helyesen megfejtették: Zirczi csendőr őrs, soroksári csendőr őrs, Tóth örsvezetőné Hajduszeri, nagyecsei őrs, Deák Ignác őrmester, válkányi őrs, jolesvai őrs, Kis János örsvezető Málca, Horváth Ferencz jörm. Győrszentmárton, Kovács János örsv. és Kocsis J. cz. örsv. Fehérvárcsurgó, száklai őrs, Ambrus I. csendőr Plugova, Bátor J. örsv. Lovászpatona, somlyói őrs, Buksa J. örm. és Nagy S. L. csendőr Nagysink, Fenes örsv. Bárányos, Schön csendőr Nagyszeben, mezőzáhi őrs, lugosi őrs, Gáspár J. örsv. és Bozsák J. csendőr Dunaföldvár, Czajdrik örm. Osztrólok, Olejka örsv. Alsó-Sztrégova, Pap Kálmán örsv. Ungvár, Fehérvári J. csendőr Almapatak, Fiehler J. cz. örsv. Léka, lippai őrs, beledi őrs, rozsnói őrs, Czöl Mikl. csendőr Hajdúhadház, lengyeltői őrs, Kara jörm., Szudár, Vorzák, Kira örm. Pancsova, Szilágyi M. csendőr Gáva, lesnyeki őrs. Pölöp Áron örsv. Sepszibükszád, Antal Lajos örm. Zajzon, sziváki őrs, Petrovics S. cz. örsv. Pásztor, besztercebányai őrs, Székudvari őrs, Pásztor M. örm. és neje Királykut, Schwarcz örsv. Nagyperkáta, Báth János csendőr Kácsfalu; Debreczeni Gyula örm. Ratkó, Tóth Béla cz. örsv. Csacsa, Jankó G. Nagyszeben, Groesli Gy. cz. örsv. Gödöllő, Horváth P. pr. csendőr Kenderes, Farkas Gy. örsv. Máramarosziget, Fejős Lajos örsv. Balmazújváros, Németh J. jörm. és családja Lugos, Sulán Géza örsv. Úrmény, mura-szerdahelyi őrs, Nemeth Sándor örsv., krasznokvajdai őrs, szendrői őrs, a széppeszombati őrs, Nemes János örm. Szálka, Dén János cz. örsv. Predel-telep, Hlászny János cz. örsv. Úrmény, Deák János cz. örsvezető. Nyitraújlaki őrs, Lasehöber Sámuel csendőr Ragály, Varga István őrmester Alsómihályi, Segesvári József, örsv. és Venczel János csendőr Magyarbodzaván, rahói őrs, Czintos József örsv. Erzsébetváros, Molnár B. cz. örsv., Szász F. és Boros E. csendőrök Kalotaszcentmihály, Király J. cz. örs. Maros-Szlatina, Solti csendőr Baja, Galló Ede örsv. Abefálva, Baráth Károly csendőr Tápíószentmárton, Vladár Dániel járás-őrmester, Vladár Ilonka és Sztrzeszenyiczky László őrmester Kisszeben, Andriász István őrmester, Szabó Sándor örsvezető és Rácz József csendőr Máriapócs.

A kisorsolt Erzsébet-királyné Sanatorium-sorsjegyet a zirczi csendőrörnek Zirczre elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

RENDELETEK.

Körrendelet.

26159/16. sz.

A f. évi 2. Rendeleti Közlönyben (Szabályrendeletekben) 12165/eln. 1906. szám alatt közzétett körrendelet szerint a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében fekvő «Tázlár» községhez tartozott Tázlár, Harka és Kötöny puszták, valamint Kisbócsa, Nagybócsa és Zöldhalom puszták «Tázlár», illetve «Bócsa» elnevezés alatt külön-külön nagyközségekkel alakulván át, a III. sz. csendőrkürelleti parancsnokság kecskeméti szárny, kalocsai szakaszához tartozó tázlári őrs «Bócsa» elnevezést nyeri. Kelt Budapesten, 1907. évi márczius hó 2-án.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

34691/1. sz.

Az írásbeli ügykezelés egyszerűsítése és nagyobb áttekinthetősége érdekében — a fennálló szabályok részbeni módosításaképpen — a következőket rendelem:

1. A beérkező ügydarabok ezentul nem a félhasábosan összehajtott iv külső lap oldalának felső szélén, hanem közvetlenül az ügydarabon lévő aláírás alatt, az egész lapoldal közepén vettemezendő.

Ha az erre szükséges hely hiányzik, akkor a vettemezés a következő üres be nem írt lapoldalon, illetve egy hozzáfűzendő új iv első lapoldalán, egész fent a középen történjék.

2. A további elintézés (láttaozás, véleményezés és az eddigi hátíratí elintézés) közvetlenül a vettemezési záradékhoz függesztendő és az ügydarabbal azonos kivitelben — tehát az is az egész lapoldalon keresztül (per extensum) írva — készítenők.

3. Valamennyi — tehát az alárendelt, a mellérendelt, valamint az előjáró parancsnokság és hatóságokhoz is intézendő kiadvány, felterjesztés stb. — az is első lapoldalának bal hasábján közvetlenül az ügyszám alatt mindenkor, vezérszavakban rövid tartalom- (tárgy-) kivonattal látandó el, viszont az eddig szokásos külső elhagyandó.

Különös figyelem fordítandó arra, hogy e tartalom-kivonat tényleg az ügydarab tárgyának jellegzetes kivonatát tartalmazza s így abból az ügydarab lényege és tartalma felől gyors és helyes tájékozás legyen nyerhető.

4. Az esetleg csatolandó mellékletek száma a kiadvány végén balra, az aláírással egymagasságban, tüntetendők ki.

Ezen határozmányok azonnal életbe lépnek.

Kelt Budapesten 1907. márczius 15-én.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Új őrs működésének megkezdése.

A Jásznagykunszolgolnok megye tiszai alsó járásában Mesterszálláson egy őrsvezető és négy csendőrből álló gyalogőrs állítottott fel, mely szolgálati működését márczius 24-én megkezdette.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Tiszti áthelyezés.

1907. márczius 15-vel:

Nádpataký Ágoston VI. sz. csendőrkürelletbeli hadnagy szekszárdi szakaszparancsnok, hasonló minőségben a IV. sz. csendőrkürelletbe: Rimaszombatba helyeztetett át.

Kinevezettek:

a m. kir. honvédelmi miniszter 1907. márczius hó 9-én kelt 18648/16. számú rendeletével 1907. április hó 1-ével a következő őrmesterek, és pedig:

Gööz József (rangszám 1.) a II. Kec Péter (rsz. 2.) a IV., Nagy István (rsz. 3.), Árus József (rsz. 4.) a VII., Kovács Sándor (rsz. 5.) az I., Kajsa Ferencz (rsz. 6.), Bolló József (rsz. 7.), Hazai Tamás (rsz. 8.) az V., Varga János II. (rsz. 9.) a III., Nagy József (rsz. 10.) a VII., Sipos Antal (rsz. 11.) a II., Nagy Béni (rsz. 12.) a IV., Farkas József I. (rsz. 13.), Joachimsthal Károly (rsz. 14.) és Szabó János I. (rsz. 15.) a VI. számú csendőrkürellet állományában csendőr járásőrmesterekké.

Nyugállományba helyezettettek:

1907. évi márczius hó 1-vel:

Balogh János, IV. sz. csendőrkürelletbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhelye: Jászszentandrás.

(6046/16. sz. 1907. márczius 1.)

Zsigmond Ferencz, m. kir. VII. sz. csendőrkürelletbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhelye: Nagybaczon.

(9349/16. sz. 1907. márczius 1.)

Deutsch Henrik, II. sz. csendőrkürelletbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhelye: Orsova.

(119,276/16. 1906. sz. 1907. márczius 1.)

Okiratilag megdicsértettek:

a m. kir. honvédelmi miniszter által:

Magyar János, Motusek András, Ladányi József, Paulik János, Rachel Pál és Jankó Károly, V. számú csendőrkürelletbeli járásőrmesterek, a közbiztonsági szol-

gálat terén hosszabb időn át kifejtett kötelességű és eredményes működésükért, továbbá:

Román Vazul, I. sz. csendőrkerületbeli törzsmester, sok évi különböző alkalmazásban odaadó szorgalommal teljesített szolgálataiért.

Elöléptettek:

1907. március hó 1-ével:

Molcsán János VI. és Fuksz Kálmán I. sz. csendőrkerületbeli cz. őrmester, járásmester jelöltek, továbbá Hökkön József VII. sz. csendőrkerületbeli cz. őrmester törzsmester jelölt, valóságos őrmesterekké;

Bartha András, Inces Márton, Seres Stancsu György, Ince Sándor, Klamer György, Tamási István, Köpeczi János, Pálir János, Komáromi Lőrincz, Biró Bódog, Becze Sándor, Irsai Gyula, Szakács Mózes, Bara Márton, Szűcs Gyula, Asztalos László és Veres Lajos II. VII. sz. csendőrkerületbeli őrsvezetők, czimzetes őrmesterekké;

Ferencz Lajos, Páll Dávid, Nagy Sándor, Gecse József, Sándor István, Kovács Géza, Fodor Zsigmond és Papp János VII. sz. csendőrkerületbeli czimzetes őrsvezető II. altisztek, őrsvezetők.

Járőrvezetői jelvényvel elláttak

Illies László, Schmed Mihály, Demeter Ágoston, Gács László, Barbócz József, Suda György, Varju Dezső, Deák János, Kovács János, Paulik János és Kovács Márton János IV. számú csendőrkerületbeli csendőrök.

Névváltoztatás.

A magyar kir. belügyminiszter 1907. február 12-én kelt 121.624/906. III. c. számú engedélye alapján Tyaski János, V. számú csendőrkerületbeli csendőr vezetéknévét «Temesvári»-ra;

a február 21-én kelt 8276/VI-a számú belügyminiszteri engedély alapján pedig Zsurzs Miklós szintén V. számú csendőrkerületbeli csendőr cz. őrsvezető vezetéknévét «Zsoldos»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

az I. sz. csendőrkerületnél:

Rebrán Péter őrsvezető Barcan Annával, 1907. március hó 6-án Uzdiszentpéteren;

a IV. sz. csendőrkerületnél:

Uj István cz. őrsvezető Burik Piroskával, 1907. február hó 9-én Parádon.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás az ökörmezői kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz pótlékkal 300 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a máramaroszigeti kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi április hó 8-ig.

Egy irtóki állás a nagyvárad kir. főügyésznél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a nagyvárad kir. főügyészhöz 1907. évi április hó 7-ig.

Egy irodatiszti állás a nagykarolyi pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Irodai ügykezelési vizsga. Négy középiskolai osztály. Kérvények a nagykarolyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz 1907. évi április hó 8-ig.

Több posta- és távirdaszolgái állás a temesvári m. kir. posta- és távirda-igazgatóság kerületében. Fizetés pótlékkal 700 korona. Törvényszerű lakpénz. Lábbeli átalány 20 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a temesvári m. kir. posta- és távirda-igazgatósághoz 1907. évi április hó 20-ig.

Egy irtóki állás a bozoviezi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Gépirásban való jártasság. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a karánsebesi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi április hó 9-ig.

Egy irtóki állás az erzsébetvárosi kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az erzsébetvárosi kir. törvényszék elnökéhez 1907. április hó 9-ig.

Cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasút igazgatóságánál az 1907. évi folyamán a következő állások kerülnek betöltés alá:

Két pályafelügyelő-jelölt 3 korona napidíjjal.

Tíz pályaaőr-jelölt 2 korona napidíjjal.

Hat állomás szolga (állomási málházó, hivatalszolga, lámpakezelő és értesítő) 1 korona 80 fillér napidíjjal.

Tíz kocsirendező 1 korona 80 fillér napidíjjal.

Négy fékező 1 korona 70 fillér napidíjjal.

Négy rakfelügyelő-gyakornok 2 korona napidíjjal. A pályázati kérvények az igazgatóság titkári hivatalába (Budapest V. Rudolf-rakpart 6., I. em.) nyújthatók be.

Egy irtóki állás a zombori kir. ügyésznél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a zombori kir. ügyészhöz 1907. évi április hó 11-ig.

Egy irodatiszti állás segesvári m. kir. pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német és román nyelv ismeret. Négy középiskolai osztály. Kérvények a segesvári m. kir. pénzügyigazgatósághoz 1907. évi április hó 7-ig.

Több ideiglenes posta- és távirdaszolgái állás a kassai pt. igazgatóság kerületébe tartozó több kincstári posta- és távirdahivatalnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz 160—200 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kassa m. kir. pt. igazgatósághoz 1907. évi április hó 12-ig.

Egy irodasegéd-tiszti állás a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium segédhivatalainál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium elnöki irodájába 1907. évi április hó 15-ig.